Reklamera rätt

Description

I min yrkesutövning som advokat kommer jag ofta i kontakt med köpare som är missnöjda med ett köp efter att de upptäckt fel av ett eller annat slag på den köpta varan. I dessa sammanhang är det tyvärr inte ovanligt att köparen inte har fullgjort vad vi jurister benämner som köparens reklamationsplikt. Följden av detta är att köparen inte kan åberopa felet gentemot säljaren. I denna artikel ska jag redovisa vad som i huvudsak ingår i köparens reklamationsplikt.

En köpare får enligt köplagens bestämmelser inte åberopa att varan är felaktig om han inte lämnar meddelande till säljaren om felet (reklamation) inom skälig tid. Med uttrycket ”inom skälig tid” avses att ge köparen ett visst rådrum för att kunna överväga situationen. Vad som är en skälig tid får dock avgöras från fall till fall. Exempelvis ställs strängare krav på en näringsidkare än en privatperson när det gäller att reklamera snabbt. När köparen är en näringsidkare finns det nästan inte något utrymme för att ta hänsyn till personliga svårigheter såsom sjukdom mm, utan reklamation ska i regel ske omgående. Även den speciella situationen kan motivera omgående reklamation – t ex om varan utsätts för risk att förstöras helt eller kraftigt gå ned i värde om felet inte åtgärdas omedelbart.

Tidsfristen inom skälig tid börjar räknas från det att köparen faktiskt upptäcker felet eller när han borde ha upptäckt felet. Den tidpunkt då köparen ”borde ha upptäck” felet följer oftast av köparens undersökningsplikt efter köpet. Köparen har att, så snart omständigheterna medger det, undersöka varan efter att den avlämnats. Undersökningen ska ske enligt ”god affärssed”. Omfattningen av den undersökning som bör vidtas får bland annat bedömas mot bakgrund av köparens förutsättningar. Kraven på en köpare av en maskinvara som har särskild kunskap och erfarenhet inom området blir strängare än de som kan ställas på en novis.

I köplagen finns en yttersta frist inom vilken reklamation måste ske. Har mer än två år passerat efter det att köparen tagit emot varan är hans möjlighet att åberopa fel preskriberad och innebär att köparen inte längre kan åberopa fel i köpet. Huvudmotiveringen till den regeln är att säljaren inte ska behöva ansvara hur länge som helst för en vara som sålts.

En reklamation kan vara muntlig eller skriftlig. Det är dock att rekommendera att man omgående följer upp och bekräftar en muntlig reklamation med en skriftlig reklamation för att förebygga invändningar från säljaren att reklamation ej framställts på ett korrekt sätt eller överhuvudtaget.

Det är inte tillräckligt att köparen i allmänna ordalag ger till känna att han är missnöjd med en vara. Det måste klart framgå att det är ”fel” han vill göra gällande. Det krävs naturligtvis ingen teknisk eller liknande redogörelse för felet, utan det är tillräckligt att köparen beskriver hur felet yttrar sig. Detta kan exempelvis ske vid en maskinleverans genom en uppgift om att maskinen inte fungerar för det avsedda ändamålet. Skälet till kravet på viss precision är främst säljarens befogade intresse av att få närmare kunskap om de åtgärder som kan komma att bli aktuella för att undersöka felet och eventuellt få det åtgärdat.

Av reklamationsbestämmelserna i köplagen följer också att köparen måste reklamera varje fel för sig. Det räcker alltså inte med att han reklamerar ett fel för att bevara rätten att senare göra felpåföljder gällande avseende andra fel. Köparen behöver dock inte vid reklamationstillfället precisera den eller de påföljder som han vill göra gällande. Det kan göras senare, dock inom skälig tid efter att man påtalat felet.

Rättsföljden av att köparen inte fullgjort sin reklamationsplikt är att köparen förlorar rätten att överhuvudtaget göra gällande felet på varan gentemot säljaren. Detta innebär inte bara att köparen förlorar rätten att framföra egna anspråk mot säljaren i anledning av felet. Köparen kan inte heller åberopa felet som grund för att inte betala köpeskillingen för varan.

Det är i sin tur viktigt för en säljare att genast göra klart för köparen om han anser att köparen reklamerat för sent. Det händer ibland att en köpare reklamerar för sent och säljaren efter att ha mottagit reklamationen ger sig in i förhandlingar med köparen om det påstådda felet utan att anmärka något om att reklamationen skett för sent. Om säljaren därvid med sitt uppträdande ger köparen anledning att tro att han har avstått från att göra gällande en invändning om för sen reklamation, kan säljarens rätt till en sådan invändning gå förlorad.

Slutligen måste påpekas att köparens reklamation av fel går på säljarens risk. Det innebär att det är säljaren som står risken för att reklamationen försenas, förvanskas eller inte alls kommer fram till säljaren. En förutsättning för detta är emellertid att köparen kan visa att meddelandet har avsänts på ett “ändamålsenligt” sätt. Häri ligger bland annat att reklamationen ska ha avsänts inom sådan tid att meddelandet under normala förhållanden kommer till säljaren inom den tid reklamation ska ske.

Category

1. Avtalsjuridik
2. Köp- och handelsrätt

Date Created
2019-04-25
Author
andreas-hagen